

„Pociąg do Archiwum” - wystawa Archiwum Państwowego w Warszawie

31.8.2026 - | Polskie Koleje Państwowe

Archiwa Państwowe oraz Polskie Koleje Państwowe S.A. zapraszają na plenerową wystawę „Pociąg do Archiwum”, prezentowaną na Międzymurzu Jana Zachwatowicza przy Barbakanie w Warszawie. Ekspozycja towarzyszy ogólnopolskiej akcji „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych”, której celem jest zachowanie dziedzictwa polskiej kolei oraz upamiętnienie kolejarzy, którzy przez pokolenia współtworzyli jej historię. Wystawa wpisuje się również w obchody jubileuszu 100-lecia Polskich Kolei Państwowych, realizowane w Roku Polskiej Kolei pod hasłem „Łączymy Ludzi, Miejsca i Historie”.

Historia kolei na ziemiach polskich sięga 1845 roku wraz z uruchomieniem Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej. W kolejnych dekadach sieć kolejowa dynamicznie się rozwijała, najpierw pod zaborami, a następnie w odrodzonej Rzeczypospolitej. Za jedną z najważniejszych dat w historii polskiego kolejnictwa uznaje się 24 września 1926 roku, kiedy prezydent Ignacy Mościcki podpisał rozporządzenie powołujące przedsiębiorstwo Polskie Koleje Państwowe. Do wybuchu II wojny światowej wybudowano blisko 1900 kilometrów nowych linii kolejowych. Symbolem rozwoju tamtego okresu stała się Magistrala Węglowa, łącząca Górny Śląsk z portem w Gdyni i należąca do najważniejszych inwestycji II Rzeczypospolitej. Po wojennych zniszczeniach kolej odegrała kluczową rolę w odbudowie kraju. Kolejne dekady przyniosły intensywną elektryfikację sieci oraz rozwój infrastruktury. W latach 70. XX wieku powstała Centralna Magistrala Kolejowa, do dziś będąca jednym z najważniejszych szlaków kolejowych w Polsce. To właśnie na niej w 2013 roku pociąg Pendolino osiągnął rekordową prędkość 293 km/h. Współczesna kolej to czas rekordowych inwestycji w infrastrukturę, nowoczesny tabor i rozwiązania cyfrowe. Dzięki nim transport szynowy przeżywa swój renesans, a liczba pasażerów osiąga najwyższe poziomy. W 2025 roku z przejazdów pociągami skorzystało blisko 439 mln podróżnych, najwięcej od ponad 30 lat.

W zasobie Archiwum Państwowego w Warszawie zachowała się bogata dokumentacja warszawskiej kolei. Są wśród niej m.in. umowy, projekty techniczne, mapy, fotografie, legitymacje służbowe czy bilety z dawnych lat. To jednak nie tylko cenne archiwalia. Historia kolei w Polsce to przede wszystkim historia ludzi – ich pracy, pasji, zawodowej dumy i codziennego życia. To także opowieść o rodzinach, w których kolejarские tradycje przekazywano z pokolenia na pokolenie, oraz o miejscach, które przez dekady były sercem lokalnych społeczności i tłem tysięcy podróży. Ekspozycja „Pociąg do Archiwum” składa się z 10 plansz tematycznych, uzupełnionych 9 tablicami prezentującymi kolejowe blueprinty i dokumentację techniczną.

Wystawa „Pociąg do Archiwum” przygotowana przez Archiwa Państwowe w Warszawie będzie eksponowana na Międzymurzu Jana Zachwatowicza przy Barbakanie w Warszawie do 30 września bieżącego roku. Jednocześnie do 2 października trwa zbiórka kolejowych pamiątek prowadzona w ramach akcji „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych”.

Więcej informacji:

Akcja „Pamięć Kolejowych Pokoleń w Archiwach Państwowych”: www.archiwa.gov.pl/kolej

Jubileusz 100-lecia Polskich Kolei Państwowych: <https://100.pkp.pl/>

<https://www.pkp.pl/pl/pkp-aktualnosci/3807-pociag-do-archiwum-wystawa-archiwum-panstwowego-w-warszawie>